

Podczas sesji plenarnej Europejskiego Komitetu Regionów (KR-u), która odbyła się 11 grudnia br., przyjęto opinię dotyczącą unijnego aktu w sprawie przestrzeni kosmicznej. W dokumencie przywódcy lokalni i regionalni wezwali do obowiązkowego zaangażowania regionów i miast w zarządzanie przestrzenią kosmiczną w Unii Europejskiej, ustanowienia chronionego cywilnego budżetu kosmicznego oraz uproszczenia przepisów dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP).

W opinii podkreślono, że przestrzeń kosmiczna stała się domeną o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa, zrównoważonego rozwoju i konkurencyjności Europy. Zwrócono uwagę, że regiony i miasta są coraz częściej uznawane za kluczowych uczestników procesu przekształcania unijnych ambicji w zakresie polityki kosmicznej w konkretne rezultaty terytorialne. Władze lokalne i regionalne goszczą elementy europejskiej krytycznej infrastruktury kosmicznej, klastry innowacyjne, obiekty testowe oraz ekosystemy zastosowań, a także przekładają inwestycje unijne na usługi dla obywateli i przedsiębiorstw.

Członkowie KR-u zaznaczyli, że europejski pakiet kosmiczny nie osiągnie swoich celów bez trwałego i strukturalnego udziału władz lokalnych i regionalnych w jego zarządzaniu i wdrażaniu. W opinii znalazło się ostrzeżenie, że wyłączenie tych podmiotów może osłabić potencjał innowacyjny Europy oraz prowadzić do pogłębienia dysproporcji terytorialnych.

W celu zapewnienia skutecznego wykorzystania rozwiązań kosmicznych na poziomie terytorialnym KR wezwał do wzmocnienia unijnych instrumentów wsparcia. Wskazano m.in. na potrzebę rozszerzenia inicjatywy Copernicus4Regions, zapewnienia silniejszej pomocy technicznej, zorganizowanego partnerskiego uczenia się, programów rozwijania zaawansowanych umiejętności oraz dostosowanego do potrzeb instrumentu finansowania. Zgodnie z opinią środki te mają umożliwić pełne wdrożenie rozwiązań satelitarnych w takich obszarach jak zarządzanie kryzysowe, monitorowanie środowiska, planowanie mobilności oraz transformacja energetyczna.

W dokumencie odniesiono się również do kwestii regulacyjnych. Przywódcy lokalni i regionalni wyrazili obawy dotyczące presji regulacyjnej, wskazując, że MŚP i przedsiębiorstwa typu start-up mogą zostać obciążone nieproporcjonalnymi wymogami związanymi z nowymi ramami prawnymi. W związku z tym KR zaapelował o stopniowe, realistyczne i sprzyjające innowacjom podejście, obejmujące m.in. piaskownice regulacyjne, uproszczone procedury wydawania zezwoleń na misje niskiego ryzyka oraz wspólne narzędzia certyfikacji i testowania.

Opinia podkreśla także konieczność zachowania i wzmocnienia unijnej polityki kosmicznej oraz jej cywilnego charakteru. Wskazano, że władze lokalne i regionalne na co dzień korzystają z danych satelitarnych do prognozowania ekstremalnych zjawisk pogodowych, zarządzania klęskami żywiołowymi, ochrony obywateli, modernizacji usług publicznych oraz wspierania odpornych gospodarek lokalnych. W tym kontekście członkowie KR-u domagali się stałego, bezpiecznego i gwarantowanego dostępu do wysokiej jakości usług kosmicznych, określając je jako dobro publiczne.

W części poświęconej finansowaniu zwrócono uwagę, że powodzenie unijnego aktu kosmicznego będzie uzależnione od ustanowienia przewidywalnego i wyodrębnionego budżetu w ramach wieloletnich ram finansowych UE na lata 2028-2034. Podkreślono również potrzebę zapewnienia silnej synergii z polityką spójności, Europejskim Zielonym Ładem oraz strategiami innowacji ukierunkowanymi na konkretne obszary.

Sprawozdawczyni opinii, Nadia Pellefigue, wiceprzewodnicząca regionu Oksytania, wskazała:

„Przyszłość Europy w dziedzinie przestrzeni kosmicznej budowana jest na jej terytoriach. Dzięki europejskiemu aktowi w sprawie przestrzeni kosmicznej Unia Europejska przyjmie swoje pierwsze w historii ramy prawne dotyczące przestrzeni kosmicznej. Jako sprawozdawca Europejskiego Komitetu Regionów pragnę podkreślić, że europejska strategia kosmiczna może odnieść sukces tylko wtedy, gdy będzie polegać na wszystkich podmiotach - krajowych, przemysłowych, lokalnych i regionalnych - które przekształcą ambicje Europy w zakresie przestrzeni kosmicznej w konkretne rezultaty dla naszych obywateli i przedsiębiorstw”.